

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

LÊ MẠNH CƯỜNG

**TỔ CHỨC BỒI DƯỠNG NGHIỆP VỤ QUẢN LÝ
CHO HIỆU TRƯỞNG TRUNG HỌC CƠ SỞ
CỦA PHÒNG GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
THÀNH PHỐ UÔNG BÍ TỈNH QUẢNG NINH**

CHUYÊN NGÀNH: QUẢN LÝ GIÁO DỤC
MÃ SỐ: 60 14 05

LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: **TS. NGUYỄN THỊ TUYẾT MAI**

THÁI NGUYÊN - 2012

LỜI CẢM ƠN

Với tình cảm chân thành tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn và sự kính trọng tới khoa Sau đại học, khoa Tâm lý - Giáo dục trường Đại học Sư phạm, Đại học Thái Nguyên, các Thầy Cô giáo đã tham gia giảng dạy và cung cấp những kiến thức cơ bản, sâu sắc, tạo điều kiện giúp đỡ tác giả trong quá trình học tập, nghiên cứu rèn luyện tại nhà trường.

Tác giả xin gửi lời cảm ơn chân thành tới Lãnh đạo UBND Thành phố Uông Bí, Phòng GD&ĐT thành phố Uông Bí tỉnh Quảng Ninh, Cán bộ quản lý các trường THCS thành phố Uông Bí đã tạo điều kiện về thời gian, vật chất, tinh thần cho tác giả trong suốt quá trình học tập và hoàn thành khóa học. Cảm ơn bạn bè, đồng nghiệp, gia đình đã tận tình giúp đỡ động viên tác giả hoàn thành khóa học và luận văn này.

Đặc biệt với tấm lòng thành kính tác giả xin được bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc nhất tới TS. Nguyễn Thị Tuyết Mai người đã trực tiếp hướng dẫn khoa học và tận tình giúp đỡ, động viên tác giả trong suốt quá trình nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Do điều kiện về thời gian và năng lực bản thân còn nhiều hạn chế nên luận văn này còn có những khiếm khuyết, tác giả mong nhận được sự góp ý chân thành của Thầy Cô và đồng nghiệp.

Xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2012

Tác giả

LÊ MẠNH CƯỜNG

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	3
2. Mục đích nghiên cứu.....	3
3. Đối tượng và khách thể nghiên cứu	3
4. Giả thuyết nghiên cứu.....	3
5. Nhiệm vụ nghiên cứu.....	3
6. Giới hạn của đề tài nghiên cứu.....	4
7. Phương pháp nghiên cứu.....	4
8. Cấu trúc luận văn.....	5
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ BỒI DƯỠNG VÀ TỔ CHỨC BỒI DƯỠNG NGHIỆP VỤ QUẢN LÝ CHO HIỆU TRƯỞNG CÁC TRƯỜNG THCS	6
1.1. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	6
1.2. Khái niệm quản lý và quản lý nhà trường.....	8
1.2.1. Quản lý và chức năng của quản lý	8
1.2.2. Quản lý giáo dục và quản lý nhà trường	13
1.3. Bồi dưỡng và tổ chức bồi dưỡng nghiệp vụ quản lý.....	17
1.3.1. Khái niệm bồi dưỡng	17
1.3.2. Nghiệp vụ quản lý và tổ chức bồi dưỡng nghiệp vụ quản lý.....	19
1.4. Hiệu trưởng THCS và yêu cầu bồi dưỡng nghiệp vụ quản lý của hiệu trưởng THCS.....	21
1.4.1. Hiệu trưởng trường THCS.....	21
1.4.2. Những yêu cầu bồi dưỡng NVQL của hiệu trưởng THCS	24
1.5. Phòng giáo dục đào tạo với công tác tổ chức bồi dưỡng nghiệp vụ quản lý cho Hiệu trưởng THCS.....	30
1.5.1. Vị trí, chức năng của Phòng giáo dục & đào tạo.....	30
1.5.2. Công tác tổ chức bồi dưỡng NVQL cho hiệu trưởng trường	30

THCS của Phòng giáo dục đào tạo	
Kết luận chương 1.....	31
Chương 2: THỰC TRẠNG CÔNG TÁC BỒI DƯỠNG NGHIỆP VỤ QUẢN LÝ CHO HIỆU TRƯỞNG CÁC TRƯỜNG THCS CỦA PHÒNG GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO THÀNH PHỐ UÔNG BÍ TỈNH QUẢNG NINH.....	32
2.1. Đặc điểm tình hình kinh tế - xã hội và giáo dục Thành phố Uông Bí tỉnh Quảng Ninh.....	32
2.1.1. Khái quát đặc điểm tình hình kinh tế - xã hội TP Uông Bí	32
2.1.2. Khái quát đặc điểm tình hình phát triển giáo dục TP Uông Bí	32
2.2. Thực trạng NVQL của đội ngũ hiệu trưởng THCS TP Uông Bí	33
2.2.1. Số lượng và chất lượng đội ngũ hiệu trưởng THCS TP Uông Bí	33
2.2.2. NVQL của hiệu trưởng THCS thành phố Uông Bí hiện nay	34
2.3. Công tác tổ chức bồi dưỡng NVQL cho hiệu trưởng trường THCS của Phòng Giáo dục và Đào tạo Thành phố Uông Bí hiện nay	39
2.3.1. Nhận thức của CBQL các cấp Sở, phòng và CBQL trường THCS về việc bồi dưỡng và tổ chức bồi dưỡng NVQL.....	40
2.3.2. Thực trạng công tác tổ chức bồi dưỡng NVQL cho HT các trường THCS thành phố Uông Bí.....	41
2.3.3. Nhu cầu bồi dưỡng NVQL của HT trường THCS TP Uông Bí	47
Kết luận chương 2.....	54
Chương 3: BIỆN PHÁP TĂNG CƯỜNG HIỆU QUẢ CÔNG TÁC BỒI DƯỠNG NGHIỆP VỤ QUẢN LÝ CHO HIỆU TRƯỞNG THCS THÀNH PHỐ UÔNG BÍ.....	55
3.1 Các nguyên tắc đề xuất biện pháp	55
3.1.1. Nguyên tắc đảm bảo tính hệ thống.....	55
3.1.2. Nguyên tắc đảm bảo tính kế thừa.....	55
3.1.3. Nguyên tắc đảm bảo tính thực tiễn.....	55

3.1.4.	Nguyên tắc đảm bảo tính khả thi.....	55
3.2.	Một số biện pháp tăng cường hiệu quả bồi dưỡng NVQL cho HT trường THCS thành phố Uông Bí.....	56
3.2.1.	Đánh giá đúng thực trạng NVQL của HT trường THCS.	56
3.2.2.	Xác định rõ nhu cầu bồi dưỡng NVQL của HT trường THCS....	59
3.2.3.	Đổi mới nội dung, hình thức và phương thức bồi dưỡng.....	63
3.2.4.	Đảm bảo các điều kiện cần thiết cho công tác bồi dưỡng.....	67
3.3.	Mối liên hệ giữa các biện pháp đề xuất.....	70
3.4.	Khảo nghiệm mức độ cần thiết và mức độ khả thi của các biện pháp.....	71
3.4.1.	Mục đích khảo nghiệm.....	71
3.4.2.	Nội dung khảo nghiệm.....	71
3.4.3.	Phương pháp khảo nghiệm.....	71
3.4.4.	Kết quả khảo nghiệm.....	72
	Kết luận chương 3.....	74
	KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	75
1.	Kết luận.....	75
2.	Khuyến nghị.....	76
	DANH MỤC CÁC TÀI LIỆU THAM KHẢO	78
	PHỤ LỤC	81

BẢNG KÝ HIỆU VIẾT TẮT

BD	:	Bồi dưỡng
BGD&ĐT	:	Bộ Giáo dục và Đào tạo
CBGV	:	Cán bộ giáo viên
CBQL	:	Cán bộ quản lý
CĐSP	:	Cao đẳng sư phạm
CNH - HĐH	:	Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa
CSVC	:	Cơ sở vật chất
GD	:	Giáo dục
GD - ĐT	:	Giáo dục - Đào tạo
HĐGD	:	Hoạt động giáo dục
HT	:	Hiệu trưởng
NVQL	:	Nghị vụ quản lý
QL	:	Quản lý
THCS	:	Trung học cơ sở
THPT	:	Trung học phổ thông
TP	:	Thành phố
TƯ	:	Trung ương

DANH MỤC BẢNG, BIỂU, SƠ ĐỒ

	Trang
Sơ đồ 1.1: Sơ đồ về quản lý	10
Sơ đồ 1.2: Sơ đồ hệ thống quản lý giáo dục	14
Sơ đồ 1.3: Sơ đồ mô hình quản lý nhà trường theo mục tiêu giáo dục	16
Bảng 2.1: Cơ cấu đội ngũ CBQL các trường THCS trên địa bàn thành phố Uông Bí	33
Bảng 2.2: Ý kiến của CBQL phụ trách THCS của Phòng GD-ĐT và Sở GD-ĐT về năng lực QL của HT các Trường THCS	35
Bảng 2.3: Tự đánh giá của hiệu trưởng, phó hiệu trưởng trường THCS về năng lực quản lý nhà trường của mình	36
Bảng 2.4: Những khó khăn mà HT các trường THCS thường gặp trong quản lý nhà trường	37
Bảng 2.5: Nguyên nhân của những khó khăn trong quản lý nhà trường của HT trường THCS	38
Bảng 2.6: Nhận thức của CBQL cấp Sở, phòng về việc bồi dưỡng NVQL	40
Biểu đồ 2.1: Nhận thức của CBQL cấp Sở, phòng về việc bồi dưỡng NVQL	40
Bảng 2.7: Nhận thức của HT, phó HT về việc bồi dưỡng NVQL	41
Biểu đồ 2.2: Nhận thức của HT, phó HT về việc bồi dưỡng NVQL	41
Bảng 2.8: Đánh giá của CBQL phòng, sở GD - ĐT về các biện pháp bồi dưỡng NVQL cho HT mà ngành GD-ĐT Thành phố Uông Bí đã thực hiện	42
Bảng 2.9: Đánh giá của HT, phó HT trường THCS về các biện pháp bồi dưỡng NVQL mà ngành GD-ĐT Thành phố Uông Bí đã thực hiện	45
Bảng 2.10: Nhu cầu tham gia lớp bồi dưỡng NVQL của CBQL trường THCS	48
Biểu đồ 2.3: Nhu cầu tham gia lớp bồi dưỡng NVQL của CBQL trường THCS	48

Bảng 2.11: Nhu cầu về thời điểm bồi dưỡng của CBQL trường THCS	49
Bảng 2.12: Nhu cầu về địa điểm đặt lớp BD của CBQL trường THCS	50
Bảng 2.13: Nhu cầu về kinh phí tổ chức bồi dưỡng của CBQL trường THCS	50
Bảng 2.14: Nhu cầu về chế độ sau khi được bồi dưỡng của HT trường THCS	51
Sơ đồ 3.1: Mối liên hệ giữa các biện pháp	70
Bảng 3.1: Kết quả khảo nghiệm mức độ cần thiết và tính khả thi của các biện pháp bồi dưỡng NVQL cho hiệu trưởng	72
Biểu đồ 3.1: Kết quả khảo nghiệm mức độ cần thiết và tính khả thi của các biện pháp bồi dưỡng NVQL cho hiệu trưởng	74

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Để đáp ứng yêu cầu về con người và nguồn nhân lực với tư cách là nhân tố quyết định sự phát triển đất nước trong thời kỳ CNH-HĐH, cần tạo chuyển biến cơ bản toàn diện về giáo dục & đào tạo, trong đó đổi mới quản lý giáo dục là một yêu cầu cấp bách hàng đầu của việc tiếp tục triển khai, điều chỉnh và nâng cao chất lượng cải cách giáo dục hiện nay. Văn kiện Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ IX đã chỉ rõ một trong bảy nhóm giải pháp chủ yếu để phát triển giáo dục- đào tạo là: “Đổi mới quản lý giáo dục”. Cụ thể là: Đổi mới cơ chế và phương thức giáo dục; Xây dựng và thực hiện chuẩn hoá đội ngũ cán bộ quản lý giáo dục Đào tạo; Bồi dưỡng thường xuyên đội ngũ cán bộ quản lý giáo dục các cấp về kiến thức, kỹ năng quản lý và rèn luyện phẩm chất của từng cán bộ quản lý. Điều đó cho thấy, Đảng và Nhà nước ta đã khẳng định: việc đổi mới quản lý giáo dục các cấp là khâu đột phá để thực hiện mục tiêu phát triển giáo dục. Tại Hội nghị lần thứ 2 Ban chấp hành TƯ khoá VIII, Đảng ta cũng đã xác định nhiệm vụ cho Giáo dục-Đào tạo là: “Đổi mới cơ chế quản lý, bồi dưỡng cán bộ, sắp xếp, chấn chỉnh và nâng cao năng lực của bộ máy quản lý giáo dục - đào tạo”. Để đổi mới quản lý giáo dục, chúng ta phải quan tâm đến công tác bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục, từng bước nâng cao trình độ cho đội ngũ này. Bởi vì, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng nói: “Muôn việc thành công hoặc thất bại đều do cán bộ tốt hay kém”. Trong hệ thống giáo dục quốc dân, giáo dục THCS là bậc học đóng vai trò rất quan trọng trong sự phát triển ý thức cũng như kiến thức của học sinh. Trong giai đoạn này học tập là hoạt động chủ đạo của học sinh, nhưng vào tuổi thiếu niên, việc học tập của các em có những thay đổi cơ bản. Việc học tập ở trường trung học cơ sở là một bước ngoặt quan trọng trong đời sống của các em. Ở các lớp dưới, các em học tập các hệ thống các sự kiện và hiện tượng, hiểu những mối quan hệ cụ thể và đơn giản giữa các sự kiện và hiện tượng đó. Ở trường trung học cơ sở, việc học tập của các em phức tạp hơn một cách đáng kể. Các em chuyển sang nghiên cứu có hệ thống những cơ sở của các khoa học, các em học tập có phân môn... Mỗi môn học gồm những khái niệm, những quy luật

được sắp xếp thành một hệ thống tương đối sâu sắc. Điều đó đòi hỏi các em phải tự giác và độc lập cao. Do đó, phát triển giáo dục THCS một cách vững chắc là nền tảng cho sự phát triển nguồn lực con người, phục vụ cho phát triển giáo dục phổ thông. Nhiệm vụ của giáo viên trường THCS rất nặng nề. Trong đó vai trò của hiệu trưởng là hết sức quan trọng đối với sự phát triển của nhà trường. Là người chịu trách nhiệm toàn bộ các hoạt động trong nhà trường. Thực tế cho thấy hiệu trưởng trường THCS đều được đề bạt từ giáo viên. nghiệp vụ sư phạm về chuyên môn THCS thì được rèn luyện trong nhà trường sư phạm. Còn công việc của một người quản lý thì hầu như chưa được huấn luyện một cách bài bản, hệ thống. Những quan điểm, chủ trương, chính sách của Đảng và nhà nước nêu trên là cơ sở pháp lý cho công tác chỉ đạo bồi dưỡng cán bộ quản lý giáo dục, trong khi đó đại đa số hiệu trưởng trường THCS trên địa bàn thành phố Uông Bí đều chưa được bồi dưỡng về nghiệp vụ quản lý một cách đầy đủ, hệ thống. Họ làm việc chủ yếu bằng kinh nghiệm do bản thân tự học hỏi, kết hợp với những kiến thức được bồi dưỡng theo từng chuyên đề hoặc theo vụ việc. Do đó chất lượng hoạt động quản lý trong các nhà trường còn nhiều bất cập, trong công việc khi cần giải quyết các tình huống đặt ra còn lúng túng để tìm phương án hợp lý. Những hạn chế về nghiệp vụ quản lý của hiệu trưởng các trường THCS đã có những ảnh hưởng đến sự phát triển của nhà trường nói riêng, của bậc học nói chung. Để đáp ứng với yêu cầu đổi mới và phát triển giáo dục nói chung và cấp học THCS nói riêng trong giai đoạn hiện nay, thành phố và ngành GD-ĐT thành phố Uông Bí đã chú ý đến việc nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ quản lý các trường THCS và đổi mới công tác quản lý. Tuy nhiên việc nghiên cứu triển khai bồi dưỡng cho hiệu trưởng các trường THCS của tỉnh Quảng Ninh nói chung và thành phố Uông Bí nói riêng chưa được nghiên cứu một cách hệ thống, bài bản. Là trung tâm chính trị và văn hóa của Tỉnh, việc nghiên cứu biện pháp bồi dưỡng NVQL cho hiệu trưởng các trường THCS tại thành phố Uông Bí là rất quan trọng và cấp thiết. Vì những lý do nêu trên chúng tôi lựa chọn nghiên cứu đề tài: ***"Tổ chức bồi dưỡng nghiệp vụ quản lý cho hiệu trưởng trường THCS của phòng giáo dục và đào tạo Thành phố Uông Bí "*** làm luận văn cao học.